

dr hab. Ireneusz Kraś prof. UJK

Kielce, 27 czerwca 2016 r.

Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania

Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

RECENZJA

osiągnięć naukowych

Pani dr Elżbiety Lesiewicz

**sporządzona w ramach postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk
społecznych w dyscyplinie nauki o polityce**

I. Wymóg uzyskania stopnia naukowego doktora

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zm.) artykuł 16 ustęp 1 „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną”.

Pani dr Elżbieta Lesiewicz jest starszym wykładowcą zatrudnionym w Zakładzie Najnowszej Historii Politycznej na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskała na podstawie rozprawy pt. *Wielkopolska wobec stosunków polsko-czechosłowackich w latach 1918-1939*. Publiczna obrona i nadanie stopnia naukowego odbyło się na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu dnia 18 maja 1999 r. Promotorem rozprawy w przewodzie doktorskim był Pan prof. dr hab. Kazimierz Robakowski, a recenzentami Panowie prof. dr hab. Marcei Kosman i prof. dr hab. Wiesław Burger. W ten sposób został spełniony pierwszy z ustawowych

wymogów uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce.

Habilitantka występuje o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. nr 179, poz. 1065). Zakres oceny aktywności dr Elżbiety Lesiewicz zgodnie z rozporządzeniem z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165) zostanie podzielony na dwie części. Pierwsza dotyczy osiągnięć naukowo-badawczych, druga jest związana z oceną dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej. W takiej to kolejności zostanie oceniona aktywność Habilitantki.

II. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki

2.1. Osiągnięcie naukowe wskazane jako podstawa do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego

Główne osiągnięcie naukowo-badawcze wskazane przez Panią dr Elżbietę Lesiewicz w staraniach o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce stanowi cykl publikacji pt. *Integracja europejska po II wojnie światowej – między uniwersalizmem a zróżnicowaniem*. Przedstawiony przez Habilitantkę cykl publikacji obejmuje: monografię *Zróżnicowanie procesów integracji europejskiej. Wybrane problemy* autorstwa Habilitantki; samodzielną redakcję naukową prac zbiorowych *Unia Europejska – wielowymiarowość procesu integracji, Zmieniająca się Unia Europejska. Wybrane aspekty polityczne i społeczno-gospodarcze*; 12 rozdziałów w pracach zbiorowych, w tym 2 jako współautorstwo w języku angielskim i języku polskim (udokumentowane oświadczeniami); 7 artykułów naukowych w tym 2 w języku angielskim, jeden z nich napisany wspólnie z innym Autorem (udokumentowane oświadczeniem). Na uwagę zasługują artykuły opublikowane w prestiżowych polskich czasopismach naukowych *Przegląd Europejski*, *Przegląd Politologiczny*, *Środkoeuropejskie Studia Polityczne* czy *Annales UMCS. Secito K: Politologia*. W sumie na cykl składają się 22 publikacje. Zostały one napisane przez Panią dr Elżbietę Lesiewicz w latach 2002-2015. Należy jednak zauważyć, że w 2000-2004 r. Habilitantka opublikowała tylko dwie pozycje. Od 2006 r. częstotliwość

publikowanych prac systematycznie rosła, co potwierdza wzrost zaangażowania Habilitantki w badania naukowe, które prowadziła. W artykułach i rozdziałach prac zbiorowych autorstwa Habilitantki zauważalny jest brak podziału tekstu na poszczególne części. Przyczyniłby się on do bardziej przejrzystego ukazania (szczegółowego doprecyzowania) interesujących dociekań badawczych jakie prowadziła Pani dr Elżbieta Lesiewicz. Tym samym publikacje stałyby się bardziej czytelne dla odbiorcy.

W moim przekonaniu pewną słabością części artykułów zaliczonych do osiągnięcia habilitacyjnego (szczególnie tych pierwszych – analizując je chronologicznie) jest przywiązanie Habilitantki do narracji historycznej. Autorka skutecznie jednak starała się to zniwelować w ostatnich kilku latach. W swoich artykułach Habilitantka porusza tematykę procesu poszerzania się Unii Europejskiej odnosząc ją do takich państw jak Polska, Czechy czy Słowacja. Szkoda jednak, że Habilitantka w swoich badaniach naukowych nie uwzględniła Węgier czy grupy państw nadbałtyckich Litwy, Łotwy i Estonii. Dałoby to pełniejszy obraz procesu integracji państw, które wstąpiły do UE w 2004 r.

Przedstawione publikacje mieszczą się tematycznie w tytule osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę. Spełniają również wymogi stawiane pracom naukowym. Zostały one napisane w zasadzie poprawnie pod względem merytorycznym i metodologicznym. Zatem część publikacji naukowych składających się z rozdziałów i artykułów – mimo wniesionych uwag - oceniam pozytywnie pod względem ilościowym i jakościowym. Przedmiot badań jaki obrała sobie Pani dr Elżbieta Lesiewicz jest ważny z naukowego punktu widzenia, a dotyczący procesu integracji europejskiej. Ocena procesu integracji europejskiej i wyciąganie na tej podstawie konstruktywnych wniosków jest istotnym zadaniem nauk o polityce.

Zwieńczeniem prowadzonych badań nad integracją europejską – jak podkreśliła sama Habilitantka – jest monografia pt. *Zróżnicowanie procesów integracji europejskiej. Wybrane problemy*, Wydawnictwa Naukowego WNPiD UAM, Poznań 2015. Jest to najbardziej wartościowa część ocenianego osiągnięcia habilitacyjnego. Rozprawa jest skonstruowana poprawnie pod względem metodologicznym. Autorka uzasadnia w sposób przekonujący potrzebę zbadania podjętej problematyki i przedstawienia wyników swojej dysertacji.

Cel badań przedłożonej publikacji jakim było przedstawienie podstawowych koncepcji zróżnicowanej integracji, wyjaśnienie przyczyn jej wprowadzenia, funkcjonowania i znaczenia w historii rozwoju Unii Europejskiej wraz z towarzyszącą tej tematyce debatą polityczną (s. 13) nie budzi moich zastrzeżeń merytorycznych. W pracy dr Elżbieta Lesiewicz uwzględniła kryzys i polityki jego przezwyciężania w kontekście procesów

różnicowania się UE. W swoich rozważaniach odniosła się także do wskazania scenariuszy, dotyczących wpływu zróżnicowanej integracji na przyszłość Unii Europejskiej.

Sformułowaną we Wstępie przez Habilitantkę główną tezę badawczą uznaję za poprawną, ważną z naukowego punktu widzenia i wartą weryfikacji w toku analizy. Lepiej jednak byłoby, aby była to hipoteza, wtedy proces weryfikacji byłby bardziej widoczny. Teza główna monografii została uzupełniona hipotezami szczegółowymi. Uważam to za zabieg trafny pozwalający na lepsze jej doprecyzowanie. Główna teza badawcza została zweryfikowana.

Przedstawiona praca jest zgodna z wymogami klasycznej metodologii badawczej, odpowiadającej charakterowi rozwiązywanych problemów naukowych podjętych w rozprawie. Habilitantka zastosowała instrumentarium metodologiczne wykorzystywane w naukach o polityce. Autorka zadeklarowała i wykorzystała w rozprawie następujące metody badawcze: metodę historyczną, instytucjonalno-prawną, systemową, decyzyjną, statystyczną i porównawczą. Przedstawiła również informację do czego zostały one wykorzystane w procesie badawczym, co należy uznać za zabieg trafny i pożądanym.

Treść rozprawy mieści się w obszarze problemowym nauk o polityce. Dysertację rozpoczyna Wstęp, w którym dr Elżbieta Lesiewicz prezentuje metodologię badań i celowość podjętych rozważań naukowych. Zostały one rozwinięte w czterech logicznie następujących po sobie merytorycznie poprawnych rozdziałach. Z rozdziałów merytorycznych pierwsze dwa stanowią wstęp do analizy. Natomiast kolejne dwa ukazują zagadnienia dotyczące procesu integracji UE. Na uwagę zasługuje ostatni z tych rozdziałów zatytułowany *Kryzysy a różnicowanie się Unii Europejskiej*. Jest on najbardziej wartościowy dla naukowego poznania procesu integracji UE w obliczu kryzysu. Habilitantka zachowała proporcjonalność układu tekstu, co jest widoczne w objętości poszczególnych rozdziałów. Wykazała się również starannością w sporządzaniu przypisów.

W Zakończeniu Habilitantka odnosi się do sformułowanej we Wstępie głównej tezy badawczej. Na podstawie przeprowadzonych analiz Habilitantka przytacza interesujące wnioski potwierdzające główną tezę badawczą dzieła. Stanowią one naukowe przemyślenia, Autorki odnoszące się do poruszanej w dysertacji problematyce.

Bazę źródłową dysertacji należy ocenić jako solidną, obejmującą różnorodne źródła. Stanowią je źródła prawne, raporty i inne dokumenty, monografie, artykuły naukowe, prace zbiorowe, źródła prasowe oraz źródła internetowe. Pożądanym zabiegiem jaki należało zastosować w części źródła prawne było hierarchiczne i czasowe uporządkowanie aktów prawa. Wątpliwości budzi również zaliczenie do tej części Bibliografii konkluzji jako źródła prawnego. W swojej rozprawie Autorka wykorzystała literaturę obcą. Oceniam to jako zabieg

trafny, bowiem tematyka poruszana przez Habilitantkę, a dotycząca zróżnicowania procesów integracji europejskiej daje ku temu podstawę. Niewątpliwie zwiększyło to walory poznawcze pracy. Wymienione w Bibliografii opracowania stanowią najistotniejsze publikacje polskich i zagranicznych naukowców.

Satysfakcja z lektury przedłożonej do recenzji monografii Pani dr Elżbiety Lesiewicz byłaby jeszcze większa gdyby Habilitantka odniosła się w ramach badań nad zróżnicowaną integracją do większej liczby obszarów polityk Unii Europejskiej, nie tylko koncentrując się na Unii Gospodarczej i Walutowej, Wspólnej Polityce Zagranicznej i Bezpieczeństwa, integracji w ramach obszaru Schengen i procesach rozszerzeniowych. Należy jednak zauważyć, że Autorka uczyniła to z pełną świadomością, co zasygnalizowała w tytule dzieła. Poszerzenie zakresu monografii stanowiłoby jej istotne dopełnienie, czyniąc z niej dzieło jeszcze bardziej wartościowe.

Dotychczas opublikowane prace polskich autorów stanowią niejako fragment badań nad zróżnicowaną integracją. Autorka natomiast stara się przedstawić ten problem w Swojej publikacji w szerszym zakresie prowadząc badania zarówno w ujęciu historycznym, jak i na bieżąco. Pozwoliło to Jej na wnikliwą, wszechstronną i wielopłaszczyznową analizę zmian zachodzących w Unii Europejskiej z uwzględnieniem sytuacji kryzysowych, z którymi zmagala się i zмага Unia Europejska. Pani dr Elżbieta Lesiewicz dużą część rozważań poświęciła kryzysowi, którego początki sięgają 2007 roku. Zwróciła uwagę - co należy uznać za cenne naukowo - na fakt, że przedsięwzięcia podejmowane w ramach przezwyciężenia kryzysu nie unifikują Unii Europejskiej, jak to było wcześniej a wręcz odwrotnie prowadzą do jej dyferencjacji. Habilitantka na bieżąco śledziła i weryfikowała proces różnicowania się integracji w kontekście kryzysów w ramach UE. Czyni to pracę niezwykle aktualną.

Podsumowując należy stwierdzić również, że przedstawiona przez Habilitantkę monografia:

- jest dziełem najbardziej wartościowym i dojrzałym naukowo z przedstawionego cyklu;
- eksponuje mankamenty ekonomiczne Unii Gospodarczo-Walutowej i jej instytucji;
- zwraca uwagę na problemy strefy Schengen, której funkcjonowaniu zagroził kryzys uchodźczy;
- ukazuje kryzys gospodarczy w Grecji, który przełożył się na możliwość wyjścia Greków ze strefy euro a może nawet z Unii;
- porusza zagadnienie Brexitu, którego groźba jest aktualnym i istotnym problemem dla Unii Europejskiej;

- praca stanowi istotny i ważny przyczynek do badań związanych ze zróżnicowaniem procesu integracyjnego w UE.

Fundamentalne dla rozumienia cyklu jest to, że powinien on stanowić świadomie ukształtowaną całość, a zatem publikacje w nim zawarte nie stanowią przypadkowego zbioru. Powinny one być osiągnięciem o znacznym potencjale twórczym i wносить znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce.

Przedstawiony dorobek w ramach osiągnięcia naukowego wskazanego jako podstawa do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego posiada charakter politologiczny. Przedmiotem badań uczyniła bowiem Autorka integrację europejską, a właściwie problem jej specyfiki ze szczególnym uwzględnieniem elastyczności tego procesu co mieści się w zakresie nauk o polityce subdyscyplinie integracja europejska. Artykuły włączone przez Autorkę do cyklu obrazują ewolucję Jej zainteresowań związanych z realizacją kolejnych projektów badawczych od ukazania czynników aktywizujących procesy integracyjne w Europie po wyeksponowanie czynników dezintegrujących i różnicujących integrację

Realizacja wskazanego przedmiotu badań wymagała zastosowania właściwego dla nauk o polityce warsztatu badawczego. Tak też uczyniła Habilitantka wykorzystując federalizm i międzyrządowość jako koncepcje teoretyczne dla zbadania wskazanej problematyki. Metody badawcze jakie zastosowała Pani dr Elżbieta Lesiewicz w swoich pracach, są typowe dla badań w naukach o polityce. Należą do nich metoda historyczna, systemowa, instytucjonalno-prawna czy decyzyjna.

Ważne dla znacznego wkładu w nauki o polityce są konkluzje wypracowane w wyniku przeprowadzonej przez Habilitantkę analizy i zawarte w monografii stanowiącej podsumowanie jej badań. Ramy czasowe pracy (s. 15) mimo swej rozległości pozwoliły Pani dr Elżbiecie Lesiewicz na perspektywiczne spojrzenie na procesy integracyjne w kontekście ich zróżnicowania. Umożliwiło to ukazanie dynamiki tych procesów oraz ich przyczyn. Autorka trafnie podkreśliła, że zróżnicowana integracja jest czynnikiem prowadzącym do fragmentaryzacji i heterogeniczności Unii Europejskiej. Zwracając szczególną uwagę, że podczas kryzysu ze zwiększoną siłą ujawniły się tendencje różnicujące ją i pchające w kierunku nie tymczasowej, a trwałej segmentacji na różne grupy państw. Zróżnicowana integracja, jako jedna z metod konsolidacji europejskiej, miała i ma usprawnić proces integracyjny i nie dopuścić do dyferencji Unii. Skutki jej wprowadzenia mogą jednak przyczynić się do jeszcze większej jej fragmentaryzacji i w konsekwencji do rozpadu UE. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że proces integracji UE jest dynamiczny. Duży wpływ mają na niego pojawiające się w UE kryzysy (polityczny, gospodarczy, uchodźczy,

możliwość Brexitu i Grexitu) dlatego też zachodzi potrzeba ciągłego aktualizowania badań w celu lepszego poznania zmieniających się czynników warunkujących ten proces. Autorka doskonale wpisuje się w tą narrację wykazując, że z większości kryzysów UE wychodziła wzmocniona, a zróżnicowana integracja stanowiła szansę dla jej rozwoju. Jak dowiodła Habilitantka ostatni kryzys jest od wielu lat największym impasem, a antykryzysowa polityka wzmacnia procesy wewnętrzne różnicowania się UE. Dlatego też w przeciwieństwie do poprzednich kryzysów może ona wyjść z ostatniego kryzysu osłabiona, a jego skutki mogą doprowadzić do jeszcze większego niż dotąd rozwarstwienia. W mojej ocenie przedstawione przez Panią dr Elżbietę Lesiewicz wnioski jakie wyciągnęła Ona w wyniku przeprowadzonych analiz są twórcze, wartościowe i interesujące naukowo. Wpisują się tym samym w proces aktualizacji przebiegu zróżnicowanej integracji Unii Europejskiej, wskazując przy tym jak wpływały kryzysy, a szczególnie te ostatnie na proces integracji. Uwzględniając przy tym jakie konsekwencje dla dalszej integracji może nieść za sobą różnicowanie się strefy euro, kryzys uchodźczy, groźba Brexitu czy Grexitu. Uznaję to za istotny merytoryczny wkład w nauki o polityce.

Pozycje składające się na podstawowe osiągnięcie naukowe Pani dr Elżbiety Lesiewicz skupiają się na ukazaniu wielowymiarowości procesu integracyjnego. Uwzględniają również jego dynamiczność w czasie i przestrzeni. Habilitantka starała się wykazać, że europejskim procesom integracyjnym towarzyszyły i nadal towarzyszą tendencje odśrodkowe, które przyczyniają się do dyferencjacji procesu integracyjnego. Przedstawione przez Habilitantkę publikacje cechuje wielowątkowość i różnorodność podejmowanej w nich tematyki – spaja to wszystko problematyka integracji europejskiej.

Konkludując, przedstawiony przez Habilitantkę cykl publikacji *Integracja europejska po II wojnie światowej – między uniwersalizmem a zróżnicowaniem* jako Jej główne osiągnięcie badawcze - mimo wniesionych uwag - oceniam pozytywnie. Autorka za przedmiot badań wybrała sobie zagadnienie istotne dla poznania naukowego w kontekście funkcjonowania Unii Europejskiej. Tym samym daje ono podstawy do poparcia wniosku o nadanie Pani dr Elżbiecie Lesiewicz stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

2.2. Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitantki

Poza przedstawionym podstawowym nurtem badań, jakim jest integracja europejska Habilitantka prowadzi badania w pięciu obszarach naukowych: relacji polsko-czechosłowackich i polsko-czeskich, roli kobiet w życiu publicznym, studiów nad początkami II i III Rzeczypospolitej, polityki różnorodności oraz funkcjonowania państwa totalitarnego i terroryzmu na granicy polsko-ukraińskiej. Pierwszy obszar badawczy dotyczy relacji polsko-czechosłowackich i polsko-czeskich w ramach, którego opublikowała 5 pozycji w tym 4 rozdziały w pracach zbiorowych i 1 jedna recenzja książki. W kolejnym Habilitantka skupiła się na roli kobiet w życiu publicznym z uwzględnieniem ich udziału i miejsca w sprawowaniu wysokich stanowisk politycznych. Jest to najbardziej obfity pod względem publikacji obszar naukowy składający się z 9 pozycji. Zaliczamy do nich 6 rozdziałów w pracach zbiorowych (4 rozdziały w języku angielskim w tym jeden to współautorstwo oraz 2 rozdziały w języku polskim), 2 artykuły naukowe oraz redakcja naukowa wspólnie z innym Autorem w języku angielskim. W zakresie trzeciego obszaru badawczego, dotyczącego studiów nad początkami II i III Rzeczypospolitej Pani dr Elżbieta Lesiewicz opublikowała 3 pozycje (1 artykuł naukowy jako współautor, redakcja naukowa wspólnie z innym Autorem oraz monografia również jako współautorstwo). W odniesieniu do badań związanych z polityką różnorodności w kontekście podejmowania przez obywateli decyzji politycznych, jak i polityki różnorodności będącej istotnym elementem strategii społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw realizowanym przez wiodące firmy i przedsiębiorstwa Habilitantka opublikowała 4 pozycje na które składają się 3 artykuły naukowe i 1 rozdział jako współautorstwo w języku angielskim. Ostatnia przestrzeń naukowa Habilitantki dotyczyła funkcjonowania państwa totalitarnego i terroryzmu na granicy polsko-ukraińskiej. Tutaj został opublikowany 1 artykuł naukowy i jeden rozdział napisany w języku angielskim. Do pozostałych publikacji w dorobku naukowym, deklarowanym przez Habilitantkę nie można zaliczyć „Informacji o Konferencji Dwa Dwudziestolecia. Społeczeństwo, państwo, geopolityka” (s. 4 załącznik nr 4), nie jest to bowiem publikacja naukowa.

Obecne zainteresowania badawcze Habilitantki są zbyt rozbieżne, co przekłada się na rozproszenie tematyczne publikacji. Duża wielowątkowość czyni bowiem badania naukowe zbyt pobieżnymi. Dla lepszego zoptymalizowania swoich badań naukowych proponowałbym Habilitantce skupić się w przyszłości na dwóch, maksymalnie trzech kierunkach badań. Zapewne przyczyniłoby się to do jeszcze lepszego ich prowadzenia pod względem jakościowym. Na pewno obok kontynuacji badań nad integracją warty dalszego rozwinięcia

byłby zakres badań związany z rolą kobiet w życiu publicznym. Wartość artykułów podnosi ich publikacja w „Przeglądzie Politologicznym” i „Środkowoeuropejskich Studiach Politycznych” znajdujących się na liście B czasopism naukowych prowadzonej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przedstawione do oceny pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze Pani dr Elżbiety Lesiewicz stanowią dowód stosunkowo żywego rozwijania zainteresowań naukowych mieszczących się w zakresie nauk o polityce. Zostały one napisane poprawnie pod względem metodologicznym z wykorzystaniem właściwych metod i technik badawczych, nie zawsze sygnalizowanych w pracach przez Habilitantkę. Autorka starała się przedstawić w nich problematykę badań, po czym przechodziła do rozważań teoretycznych i praktycznych kończąc je interesującymi wnioskami potwierdzającymi umiejętność argumentowania. W swoich pracach stosuje język naukowy wykorzystując źródła zagraniczne, co czyni prace bardziej wartościowe.

Większość wartościowych naukowo publikacji Pani dr Elżbiety Lesiewicz związana jest z rodzimą uczelnią i bezpośrednim środowiskiem naukowym. Jednak dla szerszej prezentacji interesujących badań, jakie prowadzi Habilitantka wskazane byłoby w przyszłości opublikowanie ich w zagranicznych czasopismach naukowych, co nie jest widoczne w prezentowanym dorobku.

Należy jednak podkreślić, że Habilitantka doskonale naukowo wykorzystwała szerokie możliwości stworzone przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a dotyczące publikowania w prestiżowych czasopismach wysoko punktowanych o zasięgu ogólnopolskim takich jak „Przegląd Politologiczny” i „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”. Na uwagę zasługuje również publikacja Autorki w zewnętrznym prestiżowym wysoko punktowanym czasopiśmie „Przegląd Europejski” Instytutu Europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

2.3. Bazy bibliometryczne

Z analiz baz bibliometrycznych wynika, że Indeks Hirscha wg bazy Web of Science dla Habilitantki wynosi 1. Taki wynik nie jest jednak zadowalający jak na warunki polskie.

2.4. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Habilitationka nie deklaruje samodzielnego kierowania międzynarodowym lub krajowym projektem badawczym. Razem z inną osobą kierowała międzynarodowym projektem badawczym *From transformation to integration – women's role and their participation in public life of the Visegrad* realizowanym wspólnie z partnerami ze Słowacji, Czech i Węgier. Przedsięwzięcie zostało w pełni poświęcone analizie ewolucji pozycji kobiet w życiu publicznym i ich roli w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego w państwach Grupy Wyszehradzkiej. Ponadto Pani dr Elżbieta Lesiewicz brała udział jako uczestnik w 2 międzynarodowych (w jednym brak określenia formy uczestnictwa) i 2 krajowych projektach badawczych. Tematycznie wszystkie projekty miały charakter politologiczny. Efekty badań prowadzonych w ramach projektów znalazły między innymi odzwierciedlenie w postaci publikacji książki *Women's role and their participation in public life of Visegrad Countries* gdzie Habilitationka była redaktorem naukowym razem z inną osobą oraz artykułu naukowego *Obchody dwudziestolecia III Rzeczypospolitej. Próby kształtowania pamięci zbiorowej polskiego społeczeństwa* w Przeglądzie Politologicznym.

2.5. Międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność naukową

Habilitationka wykazała w tym punkcie otrzymaną w 2015 r. roczną nagrodę motywacyjną Rektora UAM za osiągnięcia w 2014 r. - co w mojej ocenie - należy uznać za wyróżnienie. Nie można jej jednak zakwalifikować do nagród krajowych. Do tej kategorii zaliczamy bowiem nagrody uzyskane od instytucji zewnętrznych w stosunku do rodzimej uczelni.

2.6. Wygłaszanie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych

Uwidacznia się ograniczony udział Habilitationki w zakresie wygłoszonych referatów na konferencjach zagranicznych, poza jednym przedstawionym w Pradze w listopadzie 2014 r. Z wykazu wygłoszonych referatów winna być wyłączona pozycja związana z prezentacją dorobku naukowego dr. Romana Barona. Nie jest to bowiem referat naukowy.

Na uwagę zasługuje natomiast aktywny udział Pani dr Elżbiety Lesiewicz w prestiżowych Kongresach Politologii (2012) i Europeistyki (2014). Habilitationka uczestniczyła i wygłosiła 8 referatów (każdy w innym roku) na międzynarodowej konferencji o ugruntowanej wysokiej pozycji naukowej w Ślubicach. Wygłosiła również referat na konferencji w Sejmie RP w 2013 r. oraz 3 referaty w języku angielskim w tym 2 wspólnie z inną osobą. Ogółem Habilitationka wygłosiła samodzielnie 27 referatów i wspólnie z inną

osobą 3. Pani dr Elżbieta Lisiewicz prowadziła również 4 panele naukowe co deklaruje w dalszej części dokumentacji, a w mojej ocenie winno to znajdować się w tym punkcie. Podkreślenia wymaga fakt, że jeden z tych paneli prowadzony był w języku angielskim. Referaty wygłoszone przez Habilitantkę są rezultatem dociekań w ramach deklarowanych przez Nią kierunków badawczych. Mieszczą się one w zakresie dyscypliny nauki o polityce.

Biorąc pod uwagę inne niż główne osiągnięcie naukowe, stwierdzam, że dają one podstawy do poparcia wniosku o nadanie Pani dr Elżbiecie Lesiewicz stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

III. Ocena w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

3.1. Osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego

W ramach działalności dydaktycznej Habilitantka prowadzi zajęcia z przedmiotów „Najnowsza historia polityczna”, „Historia Polski XX w.” oraz seminarium dyplomowe na studiach licencjackich. Wypromowała ponad 90 licencjatów i była recenzentem prac licencjackich i magisterskich. Uczestniczyła również w komisji rekrutacyjnej na studia dzienne i zaoczne na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Współprowadziła warsztaty dla doktorantów i studentów. Pani dr Elżbieta Lesiewicz jest promotorem pomocniczym dwóch rozpraw doktorskich przygotowywanych na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, co należy uznać za istotne osiągnięcie w zakresie dorobku dydaktycznego i wartościowy krok ku dalszemu rozwojowi naukowemu. Dorobek dydaktyczny Habilitantki wpisuje się w nurt badań jakie prowadzi Habilitantka. Dzięki temu Pani dr Elżbieta Lesiewicz mogła ukazać dynamiczność procesu integracji w czasie i przestrzeni, rozpoczynając swoje badania od początku budowania wspólnej zjednoczonej Europy. Pozwoliło to również na przedstawienie trudności jakie występowały nie tylko w wizjach zjednoczeniowych ale również w praktyce politycznej czy gospodarczej. Dzięki temu udało się lepiej wyeksponować zróżnicowanie UE przez współczesne kryzysy.

Zajęcia prowadzone przez Habilitantkę są oceniane bardzo dobrze przez studentów, wyrazem czego było wyróżnienie „Ulubiony ćwiczeniowiec 2012”. Pani dr Elżbieta Lesiewicz brała udział i opiekowała się realizacją projektu polsko-niemieckiego,

zorganizowanego z inicjatywy Koła Naukowego Historii Najnowszej. W ramach popularyzacji nauki Habilitantka przeprowadzała wykłady dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, na Uniwersytecie Trzeciego Wieku, od 2013 r. organizuje debaty oxfordzkie na WNPiD. Ponadto była współorganizatorem Targów i Staży dla studentów edycja 2014 i 2015, brała udział w debatach dotyczących Unii Europejskiej w charakterze eksperta. Za interesujące osiągnięcie Habilitantki można uznać opracowanie scenariusza do filmu edukacyjno-informacyjnego wyemitowanego w TVP Szczecin.

Za swoją pracę Habilitantka otrzymywała nagrody Dyrektora INPiD w 2004 r. i od Rektora UAM w 2015 r. Jest Ona członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich w którym pełni funkcję sekretarza oraz Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego. Pani dr Elżbieta Lesiewicz jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Historii Najnowszej. Recenzowała publikacje w „Przeglądzie Europejskim” i „Przeglądzie Politologicznym”.

Ważnym osiągnięciem jest udział w charakterze kierownika i sekretarza w 7 komitetach organizacyjnych konferencji. Habilitantka pełniła funkcję Pełnomocnika Dziekana WNPiD UAM ds. studiów zaocznych na kierunku Politologia w latach 2008-2012.

3.2. Staże w zagranicznych i krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich

Habilitantka nie deklaruje dłuższych staży zagranicznych jedynie pobyty naukowo-badawcze w Berlinie, Poczdamie, Padwie, Wenecji, Strasburgu i Brukseli. W ramach tego punktu wyróżniony został udział w 2 szkoleniach, których nie można zaliczyć do stażu.

Dokonania Habilitantki w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego są wystarczające, choć nie równe w ocenianych parametrach. Większego zaangażowania ze strony Pani dr Elżbiety Lesiewicz należałoby oczekiwać w zakresie współpracy międzynarodowej oraz zwiększenia doświadczenia jako eksperta. Pozycję jaką wypracowała sobie Habilitantka w związku z Jej aktywnością we własnym środowisku naukowym należy uznać za stosunkowo silną.

Wysoko oceniam estetykę i przejrzystość przygotowanej dokumentacji oraz solidność potwierdzeń dotyczących aktywności naukowej Pani dr Elżbiety Lesiewicz. Dzięki tym walorom stała się ona czytelna i z łatwością można było uzyskać dostęp do informacji niezbędnych przy sporządzeniu niniejszej recenzji.

W mojej ocenie przedstawiony dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpracy międzynarodowej przez Panią dr Elżbietę Lesiewicz jest wystarczający do poparcia wniosku o nadanie Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

Wszystkie zamieszczone w recenzji uwagi krytyczne w odniesieniu do osiągnięć naukowo-badawczych, oceny dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej Pani dr Elżbiety Lisiewicz należy traktować jako swego rodzaju wskazówki, które mogą się przysłużyć Habilitantce – jeżeli uzna to za stosowne – do wykorzystania w dalszym rozwoju naukowym.

IV. Konkluzja ogólna recenzji

Uwzględniając wymogi jakie niesie za sobą Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zm.) oraz rozporządzenie z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165) stwierdzam, że wskazany przez Habilitantkę cykl publikacji pt. *Integracja europejska po II wojnie światowej – między uniwersalizmem a zróżnicowaniem* jako osiągnięcie stanowiące podstawę do ubiegania się o ten stopień, osiągnięcia w zakresie naukowo-badawczym, dydaktycznym i popularyzatorskim oraz współpracy międzynarodowej stanowią wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce. Uwzględniając zatem walor poznawczy całego dorobku wnioskuję o poparcie wniosku o nadanie Pani dr Elżbiecie Lesiewicz stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce.

Ireneusz Kraś